כט: אמר להם הממונה פרק שלישי יומא

פסח בין לזמן בין שלא לזמן פטור ומפרש טעמא בגמ' (שם סד.) דבזמן דמיתחייב חזכח לא מיתחייב חזכחים פסולין הן כיון דשחטן בזמן פסח דהוי בתר תמיד של בין הערבים כי היכי דפטר התם פסח שחטו במועד לשמו על החמץ משום דזכח פסול הוא אבל למאי דפריכית דכשנשחט הזבח קודם התמיד של שחר לו אחר תמיד של בין הערבים שאסרו חכמים לזרוק הדם משום גזירה וממילא מיפסל זיבחא הוה ליחא אבל לשון התוספתא משמע דאפילו אם זרק הדם בדיעבד ועשה כל מצותו אפילו הכי פסולין דקתני שהקריבן ולא קתני ששחטן ומי מדרבנן אמאי פסולין ורבא דפסולין דקאמר היינו הבשר מלאכול אבל בעלים נתכפרו כדאיתכמן כי האי גוונא בפ"ב דזבחים (דף כו:) נתנו על גבי הכבש שלא כנגד היסוד וכו' עד פסול ואמר שמואל פסול הבשר אבל בעלים נתכפרו והיה נראה לדקדק דלא מיפסל אחר התמיד כדתנן בפ"פ מי שהיה טמא (פסחים דף לא.) פסח שנתערב בבכור אם חבורת כהנים יאכלו ונתערב מחיים קאמר מדפריך עלה בגמ' והא אין מביאין קדשים לבית הפסול אלמא לא מיפסיל אחר תמיד מיהו מלינו לדחות דפסח דהתם היינו מותר פסח דהוי שלמים ושחט להו קודם לתמיד של בין הערבים והא דפריך והא אין מביאין קדשים לבית הפסול היינו שממעט באכילת מותר פסח שנאכל לזרים ואוכלו כבכורים שאינן נאכלים אלא לכהנים והוה לן למימר יראה ולשון חבורה קשה דמשמע פסח ממש שיימנין עליו חבורות חבורות ועוד אמר בפרק האשה בפסחים (דף פח:) גבי ה' שנתערבו עורות פסחיהן ונמצא יצא באחד מהן כו' דפטורין מלעשות פסח שני משום דלא אפשר ופריך ליתי פסח וליתי בשלמים ומאי קושיא ליבוי משום דאפילו פסח שני זמייתי בתר תמיד דכתיב ביה בין הערבים כמו פסח ראשון ועוד דלא חשיב להו התם בפרק מי שהיה טמא (שם דף לה.) בדברים שבין ראשון לשני וא"כ לא אפשר לאתנויי בשלמים דפסולין אחר תמיד של בין הערבים וליכא למימר משום דאתי עשה דפסח שיש בו כרת ודמי עשה דהשלמה דלית ביה כרת כדאמר בר"פ תמיד נשחט (שם עט.) דהא ליכא הכא כרת דבכל חדא וחדא מינייהו איכא למימר שמא הוא מן הרוב שבבר יצאו ומיהו אפילו לא יהא נפסל אחר התמיד קשה דמ"מ לכתחילה אסור מדאורייתא ואי אמרינן דפסח שני מצי לאקדומיה לתמיד כיון דלא כתיב בערב אלא בין הערבים הייהו טעמא דפסח ראשון קרב אחר התמיד דדרשינן יאומר דבר שנאמר בו בערב ובין הערבים לדבר שלא נאמר בו אלא בין הערבים אבל פסח שני הי מיינייהו דבעי קדים ועביד בריאה והא דלא חשיב בהדי דברים שבין ראשון לשני יש לומר תנא ושייר דהא נמי שייר כרת דאיכא למ"ד (שם דף לג.) חייב כרת על הראשון ולא על השני ואיכא למ"ד (שם) נשיס בראשון חוכה בשני רשות לא ניחא הא דפריך ליתי וליתי:

נהדריה ונקמצה ביממא וכו' **בלי** שרת מקדשין **שלא** בזמנו.

קשה מגליה דמקדשי שלא בזמנו והא לא קתני אלא נקמלה וכיון דאנו מוסיפין על הברייתא שיקדש הקומץ א"כ נוסיף נמי ונימא דמייירי שהקטיר הקומץ בלילה ולהכי תנא לבית הסריפה אבל משום קידוש קומץ לחודיה לא הוי אמרינן תנא לבית הסריפה וי"ל אי מייירי בשנקמלה וקידש קומליה ומו לא אז קאמר שפיר ולא זו בלבד דכתיב ביה בהדיא ביום זבחכם יאכל אלא אפילו מליקה ולא מיבעיא מליקה דדמיא לקמץ לזבח שכן מיני דמים אלא אפילו נקמלה וקדש הקומץ בלילה דתנא לבית הסריפה אבל אי הוה אמרינן דהקטיר קומלה איכפת מיבעיא ליה דטפי פשיטא לן דהקטרת קומץ ביום ממליקה דכתיב זאת התורה לעולה למנחה וגו' וכתיב בתריה ביום צוותו להקריב ועיקר לשון הקרבה היינו הקטרה ומיהו בתנם דתק רש"י לפרש כן דבקידוש קומץ אייר דאיכא לאימור דלא נתקדש הקומץ אלא המנחה נתקדשה בכלי ונקמלה בלילה ופריך והדר הקומץ לדוכתה ונהדר ונקמלה ביממא ומשני כיון דהמנחה נתקדשה בכלי נפסלת בעמוד השחר כדין כל קידוש כלי וק"ל בלא נקמלה נמי תנא לבית הסריפה כיון דנתקדשה בכלי וי"ל אי לא נקמלה לא תנא לבית הסריפה בלילה עד שתיפסל בעמוד השחר אבל השתא דנקמלה בלילה תנא לאלתר לבית הסריפה ולא נעי עיבור לזרה. **כמו** שבידרו הקוף. הא דלא אמרינן נמי הכי לעיל כיון שקידשו שלא כמלותו נעשה כמו שנתנו שם הקוף יש לומר דהתם נתכוון לקדש שכבור היה שהוא יום דומיא דמתניתין שעלה מאור הלבנה וכו' אבל הכא כיון דבכוונה עשה וידע שבידרו שלא כמלותו נעשה כמו שבידרו הקוף:

מלוה

ריפסלו בלינה אבל קשה מדאמרינן בפרק שתי הלחם רבי יהודה סבר בחול אשכחינהו דקאמר ליה ר"ל דרך חול קאפיתו ליה אף כי היום יקרב בכלי איפסיל ליה בלינה ויהיה לכם לחטאת שבת פאיתיו ואיך נפסל בלינה הלא כיון שאין זמנו אלא בשבת אין נפסל בלינה וי"ל דלדבריהם קאמר לה לדבריכם שאתם סוברים שדינו לאפות מערב שבת לדידי אמאי סובר שדינו בכלי שרת מיד שנאפה איפסיל ליה בלינה. הר"ר אלחנן וקן רבי: כל המקדש רגלי טשן בעילה. בכהן המשמש בבית המקדש מיירי ואיצטר להסך רגלי בחתיצת היום דלא בתחילה בכניסתו לעזרה תנן בסמוך דבעלמא הכי צריך טבילה אבל מטבל אדם אין זה דבר מיאוס כל כך דאמר בברכות (דף כב.) דאפילו בשעה שמטביל מים יכול לפתוח ספר תורה כידו:

יח) ר"ל כיון שנתקדשו. יט) ר"ל חלאן. כו) ר"ל אמי לבו. כז) ר"ל איפסלו לבו.

עין משפט נר מצוה

ז) [מיי' פ"ג מהלכות פסולי המ"מ הלכה כא]:
ח) מיי' פ"ה מהלכות תמידין הלכה יג:

רבינו חננאל

אוהבינן עליה הא דתניא ה הכלל כל הקרב ביום דוש ביום, כל הקרב בלילה דוש בין ביום ובין בלילה. נה הקרב ביום, ביום רוא שמתקרב ואינו קדוש בלילה. ורחינן דילמא אינו קדוש בלילה ליקרב (ביום) אבל קדוש בלילה ונפסל. ורשינן בתחורה בתחילת ם בקרבנות היחיד וכו', מנחתם ונסכיהם בלילה, לומר כשרין אפילו בלילה. ואקשינן ונסכין מי קריבין בלילה, והתניא אין לי אלא דברים שדרכן להיקרב בלילה, כגון איברים ופדרים המעלן ומקטירין מבוא שמש, ומתעכלין והולכין כל הלילה, דברים שדרכן להקריב ביום כגון הקומץ והלבונה כו'. אמר רב נחמן נזדמנו לי נסכין באין בסני עצמן מקרישן הקריבן בלילה. תניא נמי רבי כל הקרב ביום קדוש ביום כו'. אמר רב אדא בר אהבה (ועולה) [ועולות] דשחר פוסלת בהן באברים. ביאור רב זירא סידר את הלחם ואת הבזיכין אחר שבת והקטיר את הבזיכין בשבת כיצד יעשה יניחנו הלחם על השלחן לשבת הבאה. שאפילו הוא על השלחן אין בכך כלום. ואם תאמר כלי שרת מקדשין שלא בזמנם יקדש הלחם הנפסל, ולכתם הוא כשר לשבת הבאה. יעמדה התיובתא. ופריקנן לילה אין מחוסר זמן, לפיכך נקדש ונפסל. יום מחוסר זמן. פי' כתיב ביום השבת ביום השבת יתרינו וכיון שעבר השבת ויא ערבו אלא למחר ביום ראשון, נעשה מחוסר זמן ולא קדש כלל, אלא מניחו בשלחן ושייגיע השבת נמצא כאילו עכשיו ערבו ובשבת אחרת מפרקן. ואקשינן כיון שאמרת הלילה אינו מחוסר זמן, וכל דבר שמצוהו ביום ודרדים ונתנו בכלי שרת בלילה נקרש ונפסל, כי מטי לילי שבת יקדש השלחן הלחם ויפסל. ודחי רבינא בגיי שקדם ופילקו קודם ביאת השמש ערב שבת וחזר ופידרו בשבת. רב אסי אמר כיון שסידרו כו'. זה הכלל היה במקדש כו'.

תוס' ישנים

נידרדריה והדר נקמלה. וא"ת נהי דכלי שרת אין מקדשין אלא בזמנם מכל מקום אי נקדשה בכלי שרת מנעבד יום למה לא מיפסל בקמיצת לילה לרבנן דבן בתירא בפ"ק דמנחות (דף ו.) דלית לבי יחזור ויקמוץ ר"ל דהיכא דלא נתקדשה מבעוד יום מיהא פריך שפיר דפליגי קמלה בעודה מלוגן הי ישיל אפילו נתקדשה מבעוד יום תשובה בלילה מיהא דמנחה בכלי חול הוחל ואינה ראויה להתקדש בלילה: והקטיר את הבזיכין בשבת פסולה. פירוש הקטרתו פסולה ולא יותר כלל הלחם ע"י הקטרת הבזיכין אבל בפרים ר"ש ל"ג פסולה אבל אחי שפיר כדפרישית: נעשה כמי שסידרו הקוף ולא מיפסל בהכי. וא"ת מדאמרינן בסוף לולב וערבה (דף מה.) גבי כמעשהו בחול כו' שהיו מביאים מים לניסוך בחבית שאינה מקודשת ופריך בגמרא (דף מו:) וניחי בתקודשת אמר שריר אחת לחומרת כלי שרת מקדשין שלא מדעת ואי אייתי ליה מאתמול יפסל להו בלינה ויהילך יפסלו בלינה הלא אין כלי שרת מקדשין שלא מדעת כמו שבידרו הקוף כיון שלא נתנם בזמנם כדאמרינן הכא וי"ל דפריכא ליה לרב אשי דאמר דהתם אי נמי דאמרי אמר ר' מלאן לעולם אי אמר יום כגון אם היה הכהן גם בתוכו יום היו מתקדשות כי מטות כי שיתאי לא ליהוי נמי שבידרן הקוף כמו בלחם הפנים שבשבתם שם לא היה זמנם אלא אי נמי שאני נמי לחם הפנים שלרוך כהן ונגדי כהונה

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אלא אפ' עילת תעוף שנמלקה וכו'. והא דפריך והא אין מביאין קדשים בלילה לבית הפסול. עיין מהנה לחלך פ"ח ה"ג מהל' תמידין ומוספין

הגהות הב"ח

(ח) גמ' וכל הקרב בלילה קדוש בין ביום ובין בלילה כו' כל"ל ותיבות קדוש בלילה וכל הקרב בין ביום ובין בלילה נמחק: (כ) רש"י ד"ה כל הקרב ביום כגון המנחות. נ"ב עיין ר"ש שני תמוהה דפריך מנחות לחמנחות ומנסי ליה: (ג) ד"ה נעשה כמו מי בשבת שהיא מחוסר זמן ועתה בשבת כשמגיע זמנו אין השלחן מקדישו עד שיסלקנו ממנו ויחזורו ויסדרנו והבהן יכנס בשבת שחרית ויסלקנו ויסדרנו דלא דמי לקומץ שנקמץ בלילה ולחם שנסדר בלא שבת דלאו מחוסר זמן הוא דקדש ליפסל הם"ד:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גמ' וכל הקרב בלילה קדוש בלילה. נ"ב לפרש"י המנחת נסכים היא דמ' נמי קדוש בין ביום ובין בלילה ועיין ע' דוד שהרגיש מזה ולא ראה דבתחורה ר"ל ע"ב הני' וכל הקרב בלילה קדוש בין ביום ובין בלילה וא"כ הן תרי בני מינהו וא"ל לגנא הני' דקרב ביום ובלילה קדוש בין ביום ובין בלילה דכ"ש הוא מקרב בלילה וה כדור יפפוטו ולכן אין להבנים מה דתלן ומנחות דף ק ע"א בתוס' תנלת בני דף יד ע"א בתוס' תנלת בני כי הטיקר סהגי' בתחורה דף יד ע"ב:

תוס' ישנים (המשך)

לפדרו ובין שנעשה שלא כדין הוי בלילו סידרו הקוף אבל בני מים יכול להניחם זר בכלי שרת וכן בני מנחה יכול זר לקדשה בכלי שרת דמקמילה ואילך) מצות כהיום אלכך לא הוי כמו שסידרו הקוף ואין להקשות על הא דאמרינן הכא כלי שרת אין מקדשין שלא בזמנם מדאמרינן במנחות בפרק ר' ישמעאל (דף עב.) דאפשרת שתי הלחם דיומה שבת דקבור תנור מקדש ואי נ) אפשרנו מאתמול כתנור ד) יפסלו בלילה וכן במנחות פרק התכלת (דף נא.) קאמר על מחבת בשבת מלמד שנשרה בלי אלא אמי ליה מאתמול יפסל בלינה אלמה יהיו שבת בשביל זה והלא נעשה כמי שסדרו הקוף כי מני כי שיעמיד דהא לאו קושיא היא דכיון דסדרון מן התורה ליתם בכלי שרת אפילו אי"כ מקדש להו תנור כמו בזמנם

מסורת הש"ס

ה) תמורה יד. [מנחות ק.]. כ) מנחות ל. ק.. ג) [זבחים פו.]. ד) [מגיגה ט:] וש"נ]. ה) [ומנחות ק: לאיתא רבא]. ו) ל"ל מתניתא. ז) רש"י יומ. ח) פ"ח ל"ב. ע) שם לא..

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com